

Prolog

1939

De îndată ce privirea îi căzu pe prăvălia goală, prăfuită și neîngrijită, Jacques își dădu seama ce ar putea deveni aceasta. Agentul imobiliar vorbea despre amplasament și despre numărul potențial de clienți, dar Jacques era prea ocupat să-și imagineze viitorul, ca să asculte. Se aflau într-un vestibul hexagonal cu lambriuri, unde își va ține casa de marcat și, poate, câteva rafturi cu papetărie elegantă. În dreapta era o încăpere spațioasă, cu ferestre înalte, cu vedere spre stradă; aceea va fi sala sa principală, suficient de mare pentru a pune rafturi de jur împrejur pe pereți și o vitrină în centru, plină cu ediții princeps, atunci când și le va permite. Poate că va adăuga câteva scaune, ca vizitatorii să se așeze și să citească, iar ici-colo va așeza lămpi și se va asculta muzică în surdină. În stânga vestibulului, câteva trepte coborau spre o încăpere mai intimă, cu o sobă, unde va pune un raft rotativ cu cărți pentru copii, o grămadă de perne pe podea și poate niște cărți de bucate, una dintre ele deschisă la o rețetă delicioasă.

Librăria lui va fi o comoară: un adăpost cald iarna, când va ninge; plăcut vara, când adierea va aduce prin ferestrele deschise mirosul de pâine coaptă de la *boulangerie*¹, din piață. Atmosfera calmă și primitoare va alina mințile agitate ale clienților lui. El va fi o prezență discretă, aflată în apropiere, gata să le ofere sfaturi, dacă au nevoie, dar lăsându-i să răsfoiască oricât de mult doresc. Jacques își dorea să împărtășească bucuria de a descoperi un scriitor care îți merge la suflet, emoția de a te pierde într-o poveste mai vie și mai palpitantă decât viața reală. Își va numi librăria *La Page Cachée* – „Pagina ascunsă” –, deoarece știa că între copertile unei cărți se găsesc lucruri magice.

În prăvălie se vindeau pălării și ciorapi de damă, zicea agentul, dar văduva care se ocupase de ea se retrăsese la Deauville. Apartamentul ei din aceeași clădire, cu două etaje mai sus, era de asemenea disponibil, în cazul în care Jacques era interesat.

— Da, se auzi zicând, înainte să întrebe de chirie. Le iau pe amândouă.

Pentru că soarta a intervenit și i-a oferit visul pe care îl avea încă de când începuse să vândă cărți, cu cinci ani în urmă: o librărie a lui. Era deja îndrăgostit de Mathilde, în ciuda faptului că nu vorbiseră decât o singură dată. Ea era curator la Musée de l’Homme, de cealaltă parte a Arcului de Triumf, deși arăta mai degrabă ca o vedetă de cinema decât ca un muzeograf. Intrase în librăria în care lucra el căutând cărți despre egiptologie și începuseră o conversație pe care Jacques o reluase în minte zile întregi după aceea. El n-ar

---

¹ „Brutărie”, „patiserie”(fr. în original) (n. tr.).

fi îndrăznit s-o abordeze – era mult prea fascinantă –, dar i-a fost ușor să vorbească cu ea despre cărți, apoi despre munca ei și despre diferitele expoziții planificate la muzeul recent renovat. Scopul era să adune tot ceea ce definește o ființă umană, i-a spus Mathilde, să arate diferențele dintre noi, precum și firele comune care ne unesc. Era și mai încântătoare atunci când era animată, cu ochii căprui aprinși de entuziasm și buzele superbe curbandu-se într-un zâmbet. Jacques era de acord că un astfel de țel era deosebit de important în acele vremuri periculoase, având în vedere ceea ce se întâmpla în Germania.

În scurt timp, a devenit un vizitator obișnuit al muzeului, iar el și Mathilde s-au împrietenit. Luau prânzul împreună în mod regulat, mâncând baghete în Jardins du Trocadéro, în timp ce vorbeau despre societatea din Samoa și despre ritualurile de trecere la maturitate în diverse triburi indoneziene. El îi aducea flori pentru biroul ei, cea mai recentă carte care credea că îi va plăcea, o nouă pereche de mănuși, atunci când ea și le uita în metrou. Noaptea, visa să o ia în brațe și să o treacă pragul librăriei *La Page Cachée*, deși în realitate nici măcar nu îndrăznea să o sărute, de teamă să nu strice prietenia pe care o aveau.

Librăria prindea contur. Henri, prietenul lui tâmplar, lucra la o casă mare de pe bulevardul Haussmann, care era transformată în apartamente, iar Jacques reușea să recupereze câteva rafturi de stejar, pe care Henri le instala în camera cea mare, în câteva seri și weekenduri, împreună cu o scară glisantă de bibliotecă. Vor fi cărți din podea până în tavan, iar Jacques va ști exact unde se găsește orice titlu. Își epuiză economiile și mai împrumută niște bani de la bancă,

petrecu ore îndelungate răsfoind cataloagele editurilor și comandă stocuri de la angrosist. Henri șlefua și lăcuia parchetul librăriei, iar Jacques căuta în piețele de vechituri covoare și lămpi. Se mută în apartamentul aflat la două etaje mai sus, doar cu o saltea pe podea și câteva oale și tigăi. La parterul clădirii exista o intrare prin spate în librărie, astfel încât puteau trece zile întregi până să iasă afară. În fiecare dimineață apărea o pisică tigrată care mieuna să fie hrănită; o boteză Milou și îi puse un coș lângă sobă.

Librăria era aproape gata de deschidere. Se întrebă dacă să-i spună lui Mathilde ce simte pentru ea. Ea părea să-l placă; fuseseră împreună la câteva expoziții, la cinema și discutaseră despre arta rupestră din Africa de Sud-Vest, la o ieșire cu *crêpes* și cidru breton. Amândoi aveau simțul umorului, aceleași îngrijorări legate de ascensiunea fascismului și persecuția evreilor. Dacă nu ar fi fost atât de frumoasă, i-ar fi fost mai ușor să-și împărtășească sentimentele, dar cum ar putea o femeie extraordinară ca ea să fie interesată de un librar miop, astmatic și cu perspective incerte? Trebuie să se fi săturat de bărbații care o curtau. Și totuși, cumva, librăria îi dădea curaj; măcar avea ceva de oferit. Până acum, nici măcar nu pomenise de *La Page Cachée*, voia să aștepte ca totul să fie gata, înainte de a-și împărtăși pasiunea secretă, dar, dacă nu vorbea cu Mathilde în scurt timp, simțea că va exploda.

Într-o seară călduroasă de primăvară, când cireșii înfloreau, se întâlni cu ea la muzeu, după serviciu. În timp ce mergeau agale spre Arcul de Triumf, el își făcu curaj și-i spuse despre visurile lui. Ea ascultă cu atenție, conștientă de semnificația acestui moment, iar aerul dintre ei

scânteia de la fulgerele invizibile. Priveliștile și sunetele orașului dispărură și el rămase singur cu femeia pe care o voia alături pentru tot restul vieții. Se apropie de Place Dorée, cu felinarul stradal ornamentat, care strălucea în amurg ca un far. La fereastra librăriei *La Page Cachée* se vedea o lumină, iar deasupra ușii sclipea firma aurie proaspăt vopsită. O descuie, băjbâind cu cheia din pricina nervozității, și o invită pe Mathilde înăuntru. Librăria arăta exact așa cum și-o imaginase el în toate acele luni de dinainte: o oază de liniște, plină de povești care așteaptă să fie ascultate.

Ea se plimbă în tăcere prin fiecare încăpere, observând fiecare detaliu, în timp ce Milou se învârtea în jurul picioarelor ei, iar Jacques își ținea respirația. Din când în când, lua o carte de pe rafturi, să-i vadă coperta, sau își trecea degetele pe un cotor din piele în relief. Era a treia persoană care vedea librăria în toată splendoarea ei, după el și Henri.

— E minunată, zise ea în cele din urmă, întorcându-se spre el cu o lumină în ochi, care îi dădu de înțeles că a venit momentul să o sărute.

Își puse mâinile în jurul taliei ei subțiri și o trase aproape, iar buzele ei erau la fel de moi și minunate cum și le imaginase.

— Te-am iubit din momentul în care ne-am întâlnit, draga mea Mathilde, zise el, când putu vorbi din nou. E în regulă, nu mă aștept să simți la fel, dar trebuia să-ți spun. Nu mă pot gândi decât la tine, de dimineața până seara. Lumea a devenit un loc diferit, pentru că exiști tu în ea, iar când suntem împreună și eu sunt diferit. Mă faci să simt că

aș putea face orice. Această librărie – gesticulă în jur – și se datorează. Totul este pentru tine.

Ea îi zâmbi, iar el îi răspunse la fel, ușurat. Cel puțin acum știa și nu părea chiar îngrozită.

— O, Jacques, zise ea, uitându-se în ochii lui. Cu siguranță, îți dai seama că și eu sunt îndrăgostită de tine.

— Serios? Întrebă el neîncrezător.

— Serios, răspunse ea, râzând. De ce nu aș fi? Ești deștept, și bun, și pot vorbi cu tine despre orice. Ești la fel de interesat de ceea ce gândesc și de cine sunt ca și de cum arăt. Suntem suflete pereche. Nu am mai întâlnit pe nimeni care să mă înțeleagă atât de bine.

Îi cuprinse obrazul în mână, pentru o secundă.

— Iar gropițele astea sunt irezistibile.

Se sărutară din nou, iar lumea se opri în loc. Jacques avea tot ce-și dorise vreodată – era în al nouălea cer – și simți doar o infimă sămânță de teamă că fericirea lui era prea frumoasă ca să dureze, că zeii care i-au zâmbit atât de neașteptat se vor răzgândi.

La scurt timp după seara aceea magică, își strecură o sticlă de șampanie într-un rucsac și inelul de logodnă al bunicii lui în buzunar, o luă de mână pe Mathilde și o ceru de soție, în timp ce stăteau pe treptele de la Sacré-Coeur, cu Parisul întinzându-se înaintea lor, sclipind în căldura verii.

— Da, zise ea, râzând și plângând în același timp. Da, te rog. Asta m-ar face foarte fericită.

S-au căsătorit la primărie într-o zi de la începutul lui septembrie, cu o ceremonie simplă la biserică, între slujbele din duminica aceea. Clopotele băteau, în timp ce ei ieșeau în soare și aflau că Marea Britanie și Franța intraseră

în război cu Germania. Era cea mai bună și, totodată, cea mai rea zi din viața lui Jacques; teama de a o pierde pe Mathilde era la fel de mare ca dragostea lui pentru ea, care era infinită.

— Nu suport gândul că am putea fi despărțiți, murmură el în noaptea aceea, trecându-și degetele peste vertebrele ei care ieșeau în evidență. Ești la fel de vitală ca aerul pe care îl respir. Cum aș putea trăi fără tine?

Ea se dădu înapoi, să-l privească.

— Inima mea va fi întotdeauna a ta, chiar dacă nu vom fi împreună. Poate că va trebui să ne despărțim, dar nu te îndoii niciodată de mine, Jacques. Te iubesc, trup și suflet, și te voi iubi mereu.

— Oprește-te, zise el, acoperindu-i gura cu mâna.

Nu era pregătit pentru astfel de discuții, nu încă.